

LHB-Liitto ry:n asiantuntijalausunto

30.11.2022

HE 189/2022 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja
siihen liittyviksi laeiksi**

Iiris Vesala

LHB-Liiton kanta

- LHB-Liitto kannattaa nk. translain uudistamista
- Lisääntymiskyvyttömyysvaatimus tulee poistaa
- Sukupuolen vahvistamista ei tulisi sallia ilman lääketieteellistä selvitystä (eli ilman diagnoosia sukupuoliristiriidasta/sukupuolidysforiasta)
- Lakiesitys tulisi palauttaa täydennettäväksi, koska sukupuolivaikutusten arviointia ei ole tehty

Vaikutukset seksuaali- vähemmistöihin

- Lakiesitys ei ole seksuaalivähemmistöjen etujen mukainen
- Kuka kuuluu seksuaalivähemmistöön? Lakiesityksen myötä myös ne, jotka ovat itsemääritelleet sukupuolensa

Vaikutukset seksuaali- vähemmistöihin

- Homoseksuaalisuus on kiinnostusta samaan biologiseen sukupuoleen
- Itsemäärittelyä ajavien mukaan homoseksuaalisuuden pitäisi kohdistua samaan sukupuoli-identiteettiin
- Homoseksuaaleja nimitellään vanhanaikaisiksi ja fetisisteiksi ja painostetaan heterosuhteisiin

Transihmisten kantoja

- Monet transsukupuoliset vastustavat lakiesitystä, sillä se avaa juridisen sukupuolen vahvistamisen myös ei-transsukupuolisille
- Epäselvää, kuka hyötyy
- Väärinkäyttäjät ja seksuaalirikolliset vievät uskottavuutta transihmisiltä

Transihmisten kantoja

- Tanskassa Transkønnede i Danmark -yhdistyksen puheenjohtaja Irene Haffner katuu ajaneensa itsemäärittelyä
- Se, että täysin mieskehoiset ihmiset käyttävät tyttöjen/naisten pukuhuoneita, aiheuttaa Tanskan transsukupuolisille haittaa

Lasten ja nuorten asema

- Sukupuolidysforisista lapsista kasvaa useimmiten lesboja, homoja tai biseksuaaleja
- Sukupuoliahdistus useimmiten häviää kasvun myötä
- Suomi suosittelee ensisijaisesti psykososiaalista tukea

Ihmisoikeus- sopimusten velvoitteet

- Suomea sitovat ihmisoikeussopimukset eivät edellytä sukupuolen itsemäärittelyä
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) pitää hyväksyttävänä, että diagnoosia sukupuolidysforiasta käytetään sukupuolimerkinnän muuttamisen ehtona
- Naisiin kohdistuvan väkivallan YK:n erityisraportoiija Reem Alsalem moittinut Skotlannin vastaavaa esitystä

Sukupuoli- vaikutusten arviointi

- Sukupuolivaikutusten arviointia ei ole huomautuksista huolimatta tehty
 - Velvollisuus kaikissa lainvalmisteluissa
- Ei-toivotut vaikutukset muihin ihmisryhmiin jääneet näkymättömiin
- Mm. seksuaalivähemmistöt, naisvangit, naisurheilijat, vammaiset, uskonnolliset vähemmistöt

Vaikutukset valtaväestöön

- Lakiesitys purkaisi sukupuolitetut käytännöt:
 - Kiintiöt
 - Palkintosarjat ja tunnustukset
 - Sukupuolierityiset palvelut
 - Pukuhuoneet
 - Sairaalahuoneet
 - Pesutilat ja saunat
 - Vankilaosastot
 - Ruumiintarkastukset
 - Tilastotiedon keruu

Väärinkäytökset

- Hakemusta ei voitaisi hylätä → ilmoitusmenettely
- Altis väärinkäytöksille
- Lain väärinkäyttämistä ei voi todentaa eikä siitä rangaista

Kannatus ei ole laajaa

- Esimerkiksi Irlannissa vuonna 2021 teetetyn tutkimuksen mukaan ainoastaan 17 % kannattaa juridisen sukupuolen itsemäärittelyä
- Enemmistö vastaajista kannatti biologisen sukupuolen mukaan jaoteltuja intiimitiloja

Kiitos!

Iiris Vesala
LHB-Liitto ry

